

Kort sammanställning från gruppsamtal

Frågorna som diskuterades under webinariet var:

1. Vilka förändringar inom friluftslivet har tydligast konsekvenser för miljö- och naturvärden, positiva så väl som negativa?
2. Vilka frågor vill du ha svar på när det gäller kopplingen natur/miljö/ekologi och friluftsliv?
3. Vilken information och data har vi redan och vad behöver samlas in framöver?

Anteckningar med diskussionspunkter från grupperna skickades till harande@kth.se. Totalt inkom 20st svar. På de följande sidorna finns kortfattade sammanfattningar av vad de olika grupperna diskuterade.

Vilka förändringar inom friluftslivet har tydligast konsekvenser för miljö- och naturvärden, positiva så väl som negativa?

- **Corona/covid.** Under coronapandemin vistades många i skyddad natur i närområdet. De nya besöksflödena skapade nya utmaningar.
- **Positiva följder.** Det är positivt att fler människor hittar ut i naturen. På sina håll kan friluftslivsaktiviteter även ha en positiv påverkan på befintliga natur- och kulturvärden.
- **Värdet av naturen.** Fler besökare i naturområden och ett större intresse för friluftsliv gör att naturens värden uppmärksammas och att möjligheterna att bevara och skydda grönytor ökar.
- **Nya utövare.** Nya grupper besöker naturen. Det är bra men kan också leda till negativa effekter. Utan erfarenhet och kunskap finns risk för nedskräpning och omedvetet slitage.
- **Nedskräpning och slitage.** Fler besökare och en större bredd av aktiviteter leder till stort tryck på friluftsområden och ofta till mer omfattande nedskräpning. Det gäller dock främst ett fåtal "hotspots" som är välkända och lockar många besökare.

- **Konflikter.** När många besökare, med olika motiv, ska samsas i samma grönområden kan det uppstå konflikter, både mellan utövare av olika aktiviteter men även mellan aktivitetsutövare och andra verksamheter.
- **Förvaltning och restaurering.** En ökad användning av bostadsnära grönytor, som ska möta allt fler behov, gör att förvaltningen behöver anpassas. Grönytor bör vara mångfunktionella. Det kan möjligtvis gå att kombinera friluftslivets intressen med restaurering av landskapet.
- **Kunskap och utbildning.** Det är viktigt att veta hur man bör bete sig i naturen. Besökarnas kunskaperna behöver därför byggas upp och underhållas. Det finns många idéer om hur det kan göras.
- **Trender.** Några trender som uppmärksammades var: ett ökat intresse för natur och friluftsliv; nya aktiviteter och ny teknik som lockar nya besökare, till nya områden; en ökad betalningsvilja för naturupplevelser; samt att naturen ses som en arena och ett socialt vardagsrum.

Vilka frågor vill du ha svar på när det gäller kopplingen natur/miljö/ekologi och friluftsliv?

- **Aktiviteters påverkan.** Många vill veta mer om olika aktiviteters påverkan på olika naturområden, och vad det i sin tur innebär för ekosystemtjänster, för enskilda arter och för friluftsupplevelsen. De vill veta hur stora de nuvarande problemen egentligen är.
- **Friluftsliv och miljömedvetenhet.** Vad vet vi om friluftslivets kopplingar till miljömedvetenhet och naturvård? Många vill utöka kunskaperna om hur vår förståelse, våra värderingar och vårt beteende kan förändras genom naturkontakt.
- **Positiva ekologiska effekter.** Kan friluftsliv och rekreation bidra till eller skapa nya ekologiska värden och hur kan det i sådana fall göras?
- **Kunskap och utbildning.** Vi behöver veta vilken typ av utbildningsinsatser som fungerar bäst och vilka metoder som har störst chans att ge önskad beteendeförändring bland besökarna.
- **Förvaltning och planering.** För att nå en lyckad friluftsförvaltning behövs kunskaper om vilka praktiska lösningar som finns på de utmaningar som kommer av att många är ute i naturen. Det är även viktigt att följa trender och försöka ligga steget före.
- **Samverkan.** Det finns ett behov av samverkan och samarbete mellan intressenter. Det anses viktigt för att få nya perspektiv och för att ta del av den kunskap som de olika aktörerna har.

Vilken information och data har vi redan och vad behöver samlas in framöver?

Många grupper meddelade att de inte hade tid att diskutera fråga 3. Men bland grupperna som gjorde det så framkom det att det finns stora behov av att samla in mer data om det mesta.

Vad finns?

- Havs- och vattenmyndigheten har ett projekt som berör fysisk påverkan av kust. Nästa steg är att hitta sätt för att hantera problemen och minska exempelvis båtlivets störningar.
- Det finns mycket data om fisk, exempelvis om utbredning.
- Naturvårdsverket har en vägledning för arrangemang i naturen. Checklistor finns, men det finns även stora möjligheter att skapa användbara kartor.
- ETOUR har en del studier. De bör följas upp och vidareutvecklas.
- Undersökningarna om levnadsförhållanden som SCB gör är viktiga, men fler frågor behövs.
- Det finns redan mycket underlag och information kring allemansrätten. Utmaningen är att få informationen att spridas och nå allmänheten.

Vad behövs?

- Det behövs data om besöksfrekvenser och besöksstatistik i olika områden. Det inkluderar vilka besökarna är, vad de gör, samt när och var de utför sina aktiviteter. Men även beteenden och hur besökarna agerar i naturen är av intresse.
- Data kan samlas in med Citizen science. Där kan exempelvis skolklasser hjälpa till.
- Bilden av kopplingarna mellan natur och friluftsliv tycks vara bättre utomlands än här i Sverige. Hur jobbar de och vad kan vi lära därifrån och från mer tätbefolkade länder?